Mushishi
Elävä luonto

Yuki Urushibaran *Mushishi* on virkistävä lukukokemus. Kun markkinat pursuavat monenkirjavaa kioskimangaa, on mukava löytää tarina, jonka aihepiiri on näin kiehtova. Yliluonnollisia elementtejä sisältävä *Mushishi* alkoi ilmestyä *Afternoon*-lehdessä vuonna 1999. Sittemmin sitä on myyty pelkästään Japanissa pitkälle toista miljoonaa kappaletta, ja se on napannut alan arvostettuja palkintoja. Mangan suosiota kuvaavat myös sen animaatio- ja elokuvasovitukset. Animen on ohjannut **Hiroshi Nagahama** ja live-elokuvan ohjaajaguru **Katsuhiro Otomo** (*Akira*). Live-versiota tähdittää **Joe Odagari**.

Mushishin tapahtumat sijoittuvat Meijikauden Japania muistuttavaan miljööseen. Maaseudun vitsauksena ovat oudot luonnonvoimat ja -ilmiöt. Ihmiset elävät epätietoisuuden vallassa ja ovat peloissaan. Kun mikään muu ei tunnu auttavan, apuun kutsutaan mushishi-mestari Ginko. Valkohiuksinen ja vihreäsilmäinen Ginko on kuin kiertävä kyläshamaani. Hän kulkee pitkin maita ja mantuja paljain jaloin ja länsimaisittain pukeutuneena, savuke suupielessä roikkuen. Hän hallitsee parantamistekniikoita ja telepatiaa ja on selvillä mushi-maailman saloista.

Sana "mushi" muodostuu kolmesta kanjimerkistä, jotka yksittäin tarkoittavat hyönteistä, mutta sillä on muitakin merkityksiä. Mushit ovat aavesieluja, salaperäisiä elämänmuotoja, jotka ovat olleet olemassa ammoisista ajoista alkaen. Jotkut niistä elävät silmien takana pimeydessä, jotkut hiljaisuudessa, jotkut sateenkaaressa tai pienissä lapsissa, jotkut niistä tekevät ihmisestä hullun.

Manga sisältää pienoiskertomuksia, jotka kaikki valottavat mushi-ilmiötä omalta kantiltaan. Ginko joutuu kulkumiehen tiellään selvittämään tapauksia noidutusta vuoresta eläviin kirjoituskääröihin ja suon hengettärestä sarvipäiseen poikaan.

Chi-sei

Vaikka manga on täysin tekijänsä mielikuvituksen tuotetta, on sillä selvä yhtymäkohta japanilaisen kansanuskon ja shintolaisuuden animistiseen maailmankuvaan. Shinton perustana on käsitys kamista, luonnonhengistä, jotka asuttavat maailmaamme.

Myös Amazonasin alueen intiaanit ovat tunnettuja shamanistisista uskomuksistaan. Perun yaminahua-heimon keskuudessa luonnonhenkiä kutsutaan nimellä yoshi. Yoshit ovat olentoja, joita on kaikkialla kasveista ja eläimistä ihmisiin. Ne ovat koko elonyhteisön perusta ja shamaanien voimanlähde. Shamaanit jäljittävät polkuja, jotka vievät yoshien luo.

Antropologi **Jeremy Narby** kirjoittaa teoksessaan *Intelligence In Nature* luonnossa ilmenevästä älystä. Narby tapaa alan johtavia kasvi- ja eläintieteilijöitä ympäri maailman. Japanissa hän tutustuu hyönteistutkijoihin ja saa kuulla, että japanilaisilla on tutkimusaihetta käsittävä termi chi-sei. Chi-sein syvempi merkitys jää Narbylle arvoitukseksi, mutta matkan varrella selviää, että oletettu älykkyys tai intentionaalinen toiminta ei ole pelkästään ihmisen ominaisuus. Vastaavaan kykenevät myös bakteerit, kasvit ja eläimet sekä jopa dna-molekyylien aminohapot.

Yliluonnolliset teemat eivät ole mangassa ja animessa uutta, mutta *Mushishi* on ainutlaatuinen, ajatuksia herättävä tarina. Maalaismaisemat ja vuodenaikojen vaihtuminen ovat osa sen verkkaista kerrontaa. Piirrostyyli on miellyttävän selkeä ja värilliset akvarellikannet kaunista katseltavaa.

Ginko on yksinäinen vaeltaja ja mushishi-perinteen vaalija. Hän ei aina itsekään tiedä minne tie vie, luonto kun on täynnä yllätyksiä, mutta kun yksi tarina loppuu, niin toinen alkaa.

Arvostelu on tehty mangasarjan kahden ensimmäisen osan pohjalta.

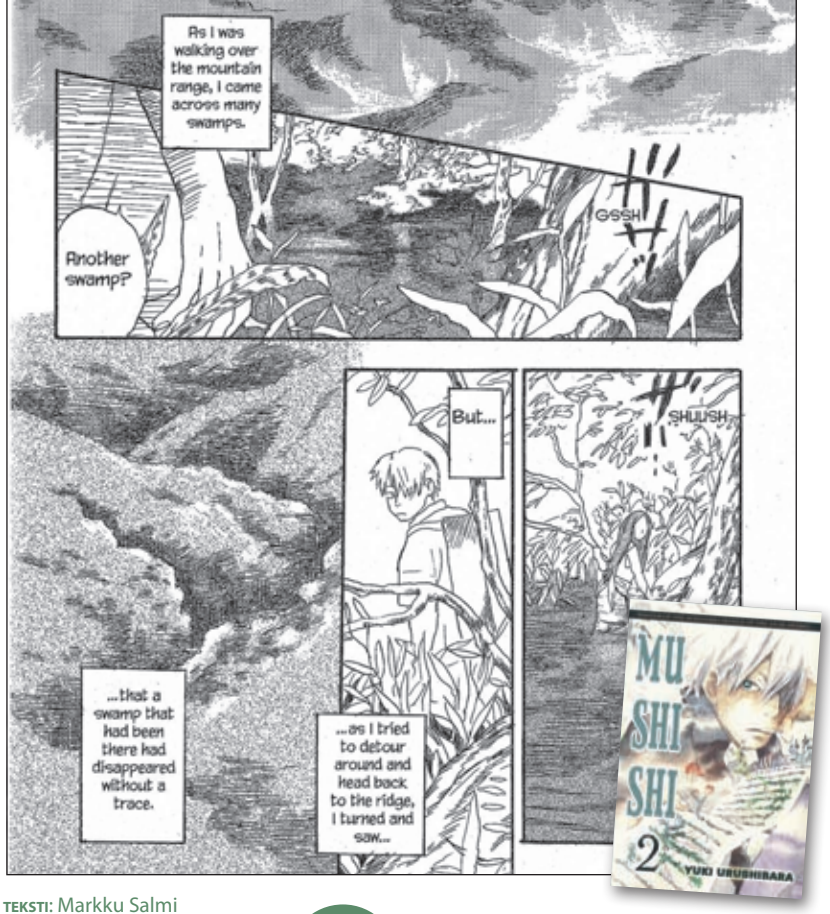

TEKSTI: Markku Salmi

INFO

TEKIJÄ: Yuki Urushibara
ALKUPERÄISLAITOS: Kodansha (2000) **JULKAISIJA:** Del Rey
IKÄSUOSITUS: 12 **KIELI:** Englanti
ARVOSTELUKAPPALE: Fantasiapelit
NETISSÄ: www.delraymanga.com **LUETTU:** 1–2/10

LOPPUARVIO:

+ Kiehtovaa luettavaa
+ Ainutlaatuinen tunnelma
+ Miellyttävä ulkoasu ja selittävät ekstrat

Toisaalta...

TEKSTI: Joel Autio

Peitä kämmenillä tiiviisti korvasi ja kuuntele. Maa lohkeilee, jossakin tippuu lohkare suurempaa kiveä vasten. Vai oletko toisaalla? Kuunteletko lohikäärmeenpaksuisten kaapelien huojumista tuulessa? Sinut on jätetty yksin läpitunkemattomaan sumuun, olet satamassa. Kuuntele. Kämmeniesi sisällä pienet lihakset venyttelevät.

Mushishi on fantastinen sarjakuva. Se on täynnä pakottamatonta aistillisuutta, joka saattaa innostaa lukijaa peittämään korvansa tai odottamaan seuraavaa sadeilmaa. Japanilaisen tradition, shintolaisuuden ja kansantarujen innostama *Mushishi* on aikaan ja paikkaan sitomaton maailma, joka on todellinen ja kaunis.

Mushishin sanotaan usein sijoittuvan Meiji-kaudelle. Mangaka **Yuri Urushibara** toteaa kuitenkin ensimmäisen pokkarin ekstroissa, että tarinoiden maailmoilla ei ole todellista ajallista vastinetta. Urushibaran valinta on ymmärrettävä, sillä mushi-tarinoita ei olisi välttämättä kovinkaan perusteltua lukea historiallis-faktuaalisessa kontekstissa.

Mushishi-kirjojen kertomukset olisi voinut alun perin kuulla nuotiotarinoinakin, ja silti ne olisivat kuulostaneet upeilta. On hienoa ja hiukan uskomatontakin, että Urushibara on valinnut sarjakuvan kaikista taidemuodoista tarinoidensa ilmaisijaksi. Eräs sarjakuvanlukija Suomesta kiittää.